

במדינה

העם

ענק בין גמדים

נבחרו העם הגיבו עז

החזרמנות ההיסטוריות

בהתנצחות קטנונית משפיה

יוזמת השלום של נשיא מצריים פעלה כבמטהקסם על דעת-הקהל הישראלית. תוך שבוע אחד, הוכיח סקר מוסמך, עלה שיעור המאמינים בישראל בנכונותה ורצו-נה של מצריים לכוונן שלום עם ישראל מפחות מ-50% ליותר מ-80%.

אולם נבחרו העם נשארו מנותקים מהעם. התרוממות הרוח ותחושת המאורעות היסטוריים לא השיעו עליהם. כאשר נערך השבוע בבכנסת דיון מדיני על בני-קורו של אנוואר אל-סאדאת בישראל, נראה אה היה כי מרבית הח"כים חיים על פלגיה טה אחרת. רק בודדים מהם התעלו מעל יצר ההתנצחות וההתנגחות. רובם עסקו בשיטות עור הדוב וחלוקתו בטרם נצוד. נימה של התנשאות. את הטון הר-כללי קבעה ח"כ הליכוד גאולה כהן. הח"כית בעלת הדיעות הלאומיות הקיצו-ניות נבחרה לשאת את דבר סיעתה אחרי נאומו של ראש-האופוזיציה, שמעון פרס. גאולה צפתה כנראה שנאומו של פרס יהיה ביקורתי וכי הוא יתקוף את ממי-שלת הליכוד, הכינה נאום תשובה תוקפני. פרס הכין לה הפתעה. הוא דיבר כאילו הוא עצמו ניצב בראש ממשלת הימין, הגן על עמדותיה בהתלהבות גדולה יותר משל בנין. אבל גאולה לא שינתה את נאומה המוכן. היא פתחה בפולמוס קט-נוני מגוחך על תרומתה של ממשלת הלי-כוד לשלום ברמה שאילצה אפילו את חבריה לנטוש את האולם.

אחריה לא נותרו עוד מחסומים. הווי-כוח המדיני שהיה אמור להכשיר את דעת העם לימי ההכרעה הגורליים המצפים לו, גלש לפסים של קתרגנות וצייקנות ברמה של עסקני מיפלגות מדרג ד'. אפילו ראשי הממשלה, בנאום התשובה שלו, נסחף בי-אוירה הכללית, לא הצליח לבלום את נימת ההתנצחות בדבריו. היה זה מחזה משפיל ומבוזה שלא הור-סיף כבוד לכנסת. על רקע ההתנגדות הכללית וההתגוששות הפנימית העלווה של נבחרו העם, בלטה דמותו של הר-אש שיהם את המהלך המהפכני. אל מול בני שיחו הפוטנציאליים נראה סאדאת השבוע כענק בין גמדים.

יחסים מרחביים

הם יתחבקו שוב

מדוע מתנהג אש"ף

כפי שהוא מתנהג

כנפי יוזמת סאדאת?

אתה התעלומות, בעיני הציבור הישראלי, היתה השבוע התנהגותו של אש"ף. נראה היה כאילו פועל אש"ף במתכוון כדי לעזור למנחם בגין לבודד את האירגון הפלסטיני ולדחוף את אנוואר אל-סאדאת לקראת הסכם מצרי-ישראלי נפרד.

אין ספק שיאסר עראפאת הסכים מראש ליוזמת סאדאת. הוא ישב באולם הפרלמנט המצרי כאשר הכריז עליה סאדאת. הוא מחא כף לנאום, או לפחות לחלקים ממנו. סאדאת האמין, כנראה, כי הסכמת אש"ף מונחת בכיסו.

אולם כאשר חזר עראפאת לביירות, הוא הצטרף, אם כי בהיסוס בולט, לחזית המתנגדים.

היו לכך כמה סיבות:

● ההתנגדות הקיצונית של הסורים. הצבא הסורי הוא צבא-כיבוש בלבנון, שבה נמצא הבסיס הטריטוריאלי היחידי של אש"ף וצבאו. אין אש"ף חייב לרקוד לפי החללי הסורי, אך גם אין הוא יכול לפעול בניגוד מוחלט לרצון הסורים.

● אי-יכולת להסביר להמוני הפלס-טינים מדוע מכיר סאדאת בישראל, בשעה שישאל משיכה שלא להכיר בפלסטינים ובנכותם למדינה משלהם. נראה כי ערא-פאת הבין שבשלב זה לא ניתן לשכנע את אנשיו, אירגוניו הממוני בנכונות היוזמה. בטליווייה הישראלית נראה ערא-פאת נואם לפני קבוצה של פידאיון, כשהוא קורא: "איננו מבינים את מעשיו של סאדאת... אין לנו פתרון לחידה זו..."

הנשיא סאדאת עם שר-הביטחון וייצמן

פנייה ישירה לירוש

בין ראש-הממשלה מנחם בגין לבין נשיא מצריים אנוואר אל-סאדאת. דימיון ברקע הביוראפי, במנטאליות, באמונה בהשגחה העליונה ובכוחן של מילים אצל שניהם, הפיל את המחיצות מהרגע בו נפגשו.

אבל הכימיה לא עבדה בין סאדאת לבין משה דיין. כבר בפגישתם הראשונה, בנמל-התעופה בלוד, כאשר לחץ סאדאת את יד שר-החוץ, הסתבר כי לא היתה שמורה עימו אימרה מהסוג שהכין מראש עבור אישים ידועים אחרים. סאדאת הסתפק בי-קריאה: "משה, משה!"

גם במפגשים הבאים ביניהם, במהלך ביקורו של סאדאת, ניצבה מחיצה אישית בין השניים. סאדאת לא הפגין כל יחס מיוחד אל דיין, גם כאשר שוחח עימו. היה זה תמיד בנוכחות אחרים. עדי ראייה ציינו כי בניגוד לאמונה הרווחת כי רק דיין יודע איך לדבר עם הערבים, היה יחסו של סאדאת כלפיו גס ומנוכר.

בניגוד בולט ליחס זה, הפגין סאדאת יחס הפוך דווקא כלפי שר-הביטחון עוז וייצמן. הוא שוחח עימו ארוכות ביתי-דות, גילה כלפיו יחס לבבי חם, הצהיר בפומבי, "אני אוהב את העייר הזה!" וזכה אותו בלעדית בנשיקות פיו. עזר שבר את הקרח כאשר אמר לסאדאת: "על ההפי-תעה שהכנתם לנו ביום-הכיפורים מגיע לכם כל הכבוד."

ספקות וחשדות. לא היה זה עניין של מאניה או כימיה. אלה המכירים את אישיותו של הנשיא המצרי קובעים כי הוא מפוכח. ערמומי ושקול מכדי ללכת רק אחרי נטיות לבו. מאחרי היחס החם אל עוזר והצונן כלפי דיין, טענו, חייב להסי-תתר שיקול צלול.

סאדאת הכין היטב את שיעורי-הבית שלו לפני שהגיע לישראל. הוא למד בפרטי פרטים את רקעם של כל מנהיגי ישראל ואת סדר חשיבותם. ככל הנראה, העריכו המומחים, הגיע למסקנה כי דיין אינו מייצג איש מלבד את עצמו וכי עוזר הוא בעל הסיכויים הטובים לרשת את ראש-הממשלה במקרה שיארע לו משהו. את הקשר האישי טרח לפיכך סאדאת לק-שור עם ראש-הממשלה ועם מי שעתידי להיות יורשו בתפקיד.

נראה כי דיין הבחין בכך. תגובתו לא איחרה לבוא. היא היתה שונה מזו של וייצמן, שדיבר על הצורך שלא להחמיץ את ההזדמנות ההיסטורית. בהופעותיו הר-פומביות הפגין דיין אנטגוניזם סמויים כלפי סאדאת. למרות שדיבר על "הכרעות קשות" המצפות לממשלה ולמיפלגות.

עברו של דיין, כבעל ניסיון עשיר בטר-יפוד יוזמות שלא תאמו את דעותיו כנראה הציבו אותו במרוחק, הוא שהותיר כנראה את סאדאת חשדן וספקן כלפיו. כשהיה נדמה לו שדיין מטיל ספק בכנות ויתורו על האופציה הצבאית, לא היסס להגיב על כך בראיון פומבי, תוך הדגשה כי הוא אינו נוקט בשיטות של הונאה בתחום האישי-מוסרי, דבר שאינו שולל ממנו את הזכות לנקוט בהטעיות במישור המדיני. היה זה רמז דק כמו פיל, אחד האיתור-תים שבדודאי נקלטו על-ידי דיין. התור-צאה עצמית: ניסיון של דיין לבסס את עצמו בראש אלטרנטיבה בתוך הקוא-ליציה, מול המחנה של בגין וייצמן.

אם הפלסטינים לא יהיו שותפים לו. פשוט לא כדאי לעשות שלום כזה.

אין ספק שזה ברור לחלוטין לסאדאת. הוא מנסה עתה ללחוץ על אש"ף. הוא רוצה שאש"ף יעזוב את החזית הסורית ויקבל את מרותו. הוא רוצה שאש"ף יניח לו לפי עשה לדבר בשם הפלסטינים, כך שלא יינתן לבגין לפוצץ את יוזמת-סאדאת ביגלל הסיורב לשבת עם אש"ף. אלה הן דרישות קשות. עראפאת אינו יכול להסכים להן, ברגע זה. סאדאת מפי-עיל עליו לחץ, גם באמצעות עסקני הגדה והדיבורים על הנהגה אלטרנטיבית. אך בסופו של דבר יתחבקו סאדאת ועראפאת שוב, מי שחושב אחרת, משלה את עצמו.

הממשלה

האלכימאי

מה מאחרי תעזומת

יחסו הצונן של

סאדאת אל דיין?

"הכימיה האישית" — הנוסחה המאגית שרוכנסה לז'ארגון ולשימוש פעיל מאז עליית הליכוד לשלטון — פעלה להפליא

הסכמתו של סאדאת שלא להזכיר בירושלים את השם אש"ף, כדי להימנע מעימות מידי וחרף עם מארחיו.

סכין בנכ? במשך דור שלם לחמו הפלסטינים להשתחרר מן האפטרופוסות של ממשלות-ערב. תהום של אי-אמון מפרידה בין הנהגה הפלסטינית ובין ה-מדינות הערביות. הפלסטינים משוכנעים כי כל מנהיג ערבי יהיה מוכן למכור אותם, אם אך יוכל מאבק הפלסטינים מתמקד בתביעתם לקבוע עצמם מי ייצגם. סאדאת פגע בקודש-הקדשים של התנועה הפלסטינית, כאשר הציג עצמו כמי שמדבר בשם הפלסטינים, וכמי שנוטל לעצמו את הזכות לקבוע מי מייצג אותם. לגבי כל פלסטיני, זהו עלבון צורב.

משום כך היה העימות המצרי-פלסטיני בלתי-יגמנע. אך אין להסיק מכך שזהו עימות סופי, או ממושך.

כבר היו דברים מעולם. סאדאת וערא-פאת התנגשו ביניהם, כאשר הניח סאדאת ל"שנת ההכרעה" לעבור, מבלי לפתוח במילחמה. הם התנגשו בשנית, כאשר הס-כים סאדאת למחוק את הסעיף הפלסטיני מהסכם-הביניים השני שלו עם ישראל. בכל פעם באה ההתנגדות אחרי הריב. לא כדאי בלתי. סאדאת הוא איש נבון, הוא אמר לישראל כי אין ערך לשלום,

בזכויות ההפקה באיטור ולפיכך אין כל הצדקה להסתערות על מניותיה.

כדאי לדעת כי בעשרת הימים האחרונים מכר האיש החזק של "ירדן", דוד סופר, כמניות ניכרות של מניות "ירדן" בבורסה לעומת זאת מעלימים מהציבור עובדות לגבי חברת "נפטא" שלה מובטחים בחוזה 2.5% מכל ההכנסות מהפקות הנפט והגז שנמצאו או ימצאו בישראל, כולל הקידוחים הימיים עובדה זו מבטיחה ל"נפטא" הכנסות גדולות יותר מאשר ל"ירדן".

לפני כמה ימים החליטה הנהלת "נפטא" לחלק דוידנז במזומן של 30% שהם 11 מיליון ל"י. משום מה לא פורסם כי נותרו לחברה רווחים בסכום 24 מיליון ל"י שהם 30% נוספים המיועדים לחלוקה בשבועות הקרובים.

ירידות השערים בבורסה בימים האחרונים נבעו בעיקר מצמצום האשראי למשקיעים ע"י הבנקים, בגלל מאזני סון השנה. זה הוציא מהבורסה את כל אלה שהימרו בכסף הבנקים וגרם לירידת השערים.

יש לצפות שהירידות תעצרנה לקראת סוף השנה האזרחית כאשר בבורסה ישארו רק בעלי ההון העצמי. צפויות ירידות נוספות במניות הבנקים, ששעריהן על לאחורנה בצורה בלתי סבירה. גם במניות חברות הביטוח צפויה ירידה נוספת.

המשקיע הנבון יעביר בשעה זו חלק מהשקעותיו למארקו ויניים וימתין לכניסה מחודשת לבורסה בעוד כחודש, בעו-שהשערים יתייצבו על בסיס חדש.

למי מבקש להשקיע במניות שאינן קשורות בנפט מומל להשקיע במניות בנק, "איגוד" וחברות הביטוח, "סקוריטס ו"אריה", "אריה" הגדילה את הונה הרשום ותנפיק אמיסיו-זכויות בתחילת השנה הבאה, "אריה" הרוויחה השנה כ-0 מיליון ל"י רווח תפעולי ועוד 60 מיליון ל"י כרווח הצמדה.

הבורסה

אתה והנפט

התנהגותה של הנהלת הבורסה במה שקורה סביב גילוי הנפט באיטור, היא דוגמה לחוסר אחריות. הנהלת הבורסה כבר הטעתה מספר פעמים את הציבור בהודעות בלתי-מזדוויקות על חלקה של חברת "ירדן" בבאר הנפט שהתגלתה והיא עושה זאת שוב.

ללא בדיקה התקבלה הודעת "ירדן" כי הגדילה את חלקה בחברה הזרה, המפיקה את הנפט באיטור לעשרה אחוזים. ניתן היה להבין מהודעה זו כי לירדן 10% מזכויות הנפט באיטור. כתוצאה מכך החלה ריצה מטורפת אחרי מניות "ירדן".

בבדיקה מדוקדקת הועלו העובדות הבאות:

● הקידוח באיטור מבוצע על ידי חברת "נפטון" שלה 25% מזכויות הנפט במקום. שאר הזכויות שייכות לממשלה באמצעות חברת-הנפט הלאומית.

● קבוצת "נפטון" מורכבת ממספר חברות אמריקאיות. החברה של לו ברנט, שהיא המשקיע העיקרי בחברת "ירדן", קרויה "מונט קריפט". למונט קריפט" רק 20% בחברת "נפטון". מסתבר לפיכך כי ל"ירדן" יש רק 10% מתוך ה-20% של "מונט קריפט" ולא כפי שניתן היה להבין בטעות 10% מ-25% הזכויות של "נפטון".

אכן, הדבר נכון — יש כיום ל"ירדן" כחצי אחוז בלבד